alıştırmalar

التَدْريبات

1- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1............... المريضُ الدواءَ . (شَرِب)

2............... الطفلةُ في الحديقةِ . (لَعِب)

3............... المُمَرِّضَةُ مِن العيادةِ . (خَرَجَ)

4............... اللاعبُ إلى الملعبِ . (ذَهَب)

5............... المعلّمانِ الدّرسَ . (كَتَب)

6............... المُهَنْدِسُونَ المَشْروعَ . (صَنَعَ)

7............... الطبيبَتانِ المَريضَ . (فَحَص)

8............... الطالباتُ في الصّف . (جَلَس)

9............... الكِتابَ البنتُ . (دَرَس)

10............... الحَقيقةَ الحاكمُ . (فَهِمَ)

2- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1. .... (جَلَسَ) الطالبتان في الحديقة و .... (شَرِبَ) الشايَ والقَهْوة.

2. .... (كَتَبَ) الطلابُ الدّرس و .... (خَرَجَ) من الصّفِّ.

3. .... (عَمِلَ) العُمّالُ في المَصْنَعِ و .... (طَلَبَ) الأُجرةَ.

4. .... (نَظَرَ) الرجلانِ إلى القائِمَةِ و .... (دَفَعَ) الحسابَ.

5. .... (لَعِبَ) البَناتُ في الحديقة و .... (دَخَلَ) إلى البيوتِ.

6. .... (ذَهَبَ) الولدان إلى المَلعبِ و .... (لَعِبَ) الكُرَةَ .

7. .... (خَرَجَ) العامِلَةُ مِن المُسْتَشْفى و .... (ذَهَبَ) إلى بَيْتِها.

8. .... (رَسَبَ) الطالبُ في الامْتِحانِ و .... (حَزِنَ).

9. .... (رَجَعَ) الأطْفالُ مِن الحَدِيقَةِ و .... (غَسَلَ) أَيْدِيَهُمْ.

10. .... (نَزَلَ) المهندسانِ من الحافِلَةِ و .... (رَكِبَ) القِطارَ.

3- Aşağıdaki cümlelerin öznelerini ikil ve çoğul yaparak cümleleri yeniden yazınız.

عَرَفَ المُدَرّسُ النَّتِيجَةَ في الصباحِ.

....

....

شَرِبَتْ المُدَرّسَةُ العَصيرَ في الظّهر.

....

....

4- Aşağıdaki cümlelerin mef'ûllerini bularak altını çiziniz ve i'râbını yapınız.

1. غَسَلَ الرّجلُ السيّارةَ.

2. تَشْرَبُ الأمُّ القَهْوَةَ.

3. يَكْتُبُ التلميذُ الدّرسَ في الصّفِّ.

4. طَرَقَ البابَ الصَديقانِ.

5. فَحَصَ المَريضَيْنِ طَبيبانِ.

6. عَرَفَتْ الطالِباتِ المُعَلِّمَةُ.

5- Aşağıdaki cümlelerin fâʿillerini belirtiniz.

1. تشْرَبون العَصير في الحَديقةِ.
2. طَبَخْنا الطَّعامَ في المطْبَخ.
3. يرْكَبُ الحِصَانَ الطالِبُ.
4. أَكَلْتُمْ اللَّحْمَ والحُمُّصَ.
5. تَفْحَصُ المَرِيضَ الطَّبيبَةُ.
6. أَدْرُسُ في الصّفِّ.
7. رَسَمْتُ سيَّارَةً و بيْتًا.
8. تَنْظُرِينَ إلى الصُّورة.
9. رَكَضَتْ في المستشفى.
10. يَكْتُبْنَ الرِّسالةَ في البَيْتِ.
11. طَلَبَ القَهوَةَ مِنْ عَليّ.
12. فَتَحَ المُهَنْدسونَ مَكْتَبًا في القاهِرة.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta "Tatilde ne yaptın? Tatilde nereye gittin?" gibi soru ifadelerini uygun isim ve fiillerle kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça

Bu ifadeler günlük dilde sık kullanılan ifadelerdir. Diyaloglarla bunların pekiştirilmesi sağlanmıştır.

2 Fiil cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme, bitişik özne zamirlerini (merfû muttasıl zamirleri) ayırt edebilme, Fiil-Fâ'il uyumu kuralını uygulayabilme ve örnek cümlelerle pekiştirebilme

Arapçada Fiil Cümlesi

Arapçada fiille başlayan cümleye fiil cümlesi denir. Bir fiil cümlesinde cümleyi oluşturan temel ögelerin sıralanış biçimi şu şekildedir:

Fiil + Fâ'il (Özne) + Mef'ûl (Nesne)

Fiil cümlesi kurarken dikkat edilecek hususların başında fiil ile fâ'il arasındaki bağlantı gelir. Zira cümle başında kullanılan fiilin yapısı, kendisinden sonra gelen fâ'ilin yapısına, eril veya dişil oluşuna, açık bir isim veya zamir oluşuna bağlı olarak değişkenlik gösterir.

Fâ'il açık bir isim ise, yani fiile bitişik açık veya gizli bir özne zamiri değilse, fiil daima 3. tekil şahıs yapısında kullanılır. Fâ'ilin cinsiyetine göre ya 3. tekil eril, ya da 3. tekil dişil olarak kullanılır.

3 Fiil cümlesinin nesnesi olan mef'ûlü tanıma ve fâ'il ile mef'ûlün yer değiştirip değiştiremediği durumları ayırt edebilme

Fiil Cümlesinin Nesnesi

Fiil cümlesinin nesnesine, "mef'ûl " denir. Mef'ûl, fiil cümlesinde fiilden sonra gelen; başında herhangi bir harf-i cer bulunmayan, fâ'il veya zarf veya tamlayan olmayan *mansûb* isimdir.

Fiil cümlesinde fâ'il *merfû*, mef'ûl *mansûb* halde kullanılır.

Fâ'ilin yeri normalde fiilden hemen sonradır. Bununla birlikte fâ'il ile mef'ûl, bazen vurguya bağlı olarak yer değiştirebilirler. Ancak fâ'ili mef'ûlden ayırt edebileceğimiz hiçbir alâmet yoksa, fâ'il olanın tek göstergesi normalde mef'ûlden önce geliyor oluşu ise, bu durumda fâ'il olan sözcüğün mef'ûl olan sözcükten önce kullanılması zorunludur.

4 Fiil cümleleri kurarak günlük hayatta ne yiyip içtiğini ifade edebilme

Ne yedin?, Ne içtin?

Günlük hayatta kullanılan bazı yiyecek ve içecek isimleri örnek cümlelerle ve görsellerle sunulmaktadır.

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir hayvan ismi **değildir?**

A. بقرة

B. ماعز

C. دجاجة

D) حصان

E. مزرعة

2 “ذَهَبْتُ إلى قريتي في العُطْلَة.” ifadesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. Tatilde köye gittim.
B. Tatilde köyüne gittin.
C. Tatilde köyümüze gittik.
D. Tatilde köyüme gittim.
E. Tatilde köylerine gittiler.

3 Fiil cümlesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Fiil cümlesinin öznesine fâ'il denir.
B. Fiil cümlesinin nesnesi daima merfû'dur.
C. Özne ve yüklem cinsiyet bakımından uyumludur.
D. Fiil cümlesinin nesnesine mef'ûl denir.
E. Fiil cümlesinin öznesi daima merfû'dur.

4 Aşağıdaki cümlenin nesnesi hangi şıkta doğru olarak verilmektedir?

كَتَبَ الطالبُ الدّرسَ في البيتِ.

A. كَتَبَ

B. الدّرسَ

C. البيتِ

D. في

E. الطالبُ

5 .... (جَلَسَ) الطالباتُ في الحديقة.

Cümledeki boşluğa uygun düşecek fiil çekimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmektedir?

A. جَلَسْنَ

B. جَلَسَ

C. جَلَسَتْ

D. جَلَسوا

E. جَلَسَتا

6 فَحَصَ الطّبيبُ المَريضَ في المُسْتَشْفى.

Yukarıdaki cümlenin i'râbıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. فَحَصَ : Mâzî fiil, 3. tekil, dişil.

B. الطّبيبُ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki damme.

C. الطّبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

D. المُسْتَشْفى : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha (illetli harf sondaki fethanın görünmesini engellemiştir).

E. المَريضَ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki fetha.

7 Aşağıdaki boşluğa gelecek fiil seçeneklerden hangisinde doğru olarak çekimlenmiştir?

يَخْرُجُ الولدان من البَيْتِ و .... (ذهب) إلي المَلعب.

A. يذْهبانِ

B. تَذهبان

C. يذهبُ

D. يذهبون

E. تذهبون

8 عَرَفَ الْمُدَرِّسُ النتيجة في الصباح.

Yukarıdaki cümlede özne çoğul yapıldığı takdirde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

A. عَرَفَ الْمُدَرِّسان النتيجة في الصباحِ.
B. عَرَفوا الْمُدَرِّسون النتيجة في الصباحِ.
C. عَرَفْنَ الْمُدَرِّساتُ النتيجة في الصباحِ.
D. عَرَفَ الْمُدَرِّسون النتيجة في الصباحِ.
E. عَرَفَتْ الْمُدَرِّستان النتيجة في الصباحِ.

9 Aşağıdakilerden hangisi ماذا تَشْرَبُ؟ sorusuna cevap olarak verilemez?

A. عصير
B. قهوة
C. حليب
D. ماء
E. لحم

10 طَبَخْنَ اللَحْمَ و الأُرُزَّ في المطْبَخ.

Yukarıdaki cümlenin fâ'ili aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. Gizli zamir olan هِيَ
B. اللحْمَ
C. Gizli zamir olan نَحْنُ
D. نا (nâ'l-fâ'ilîn)
E. ن (nûnu'n-nisve)

1. E Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 4" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

2. D Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 4" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

3. B Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesi ve Fiil Cümlesinin Öznesi" ile "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

4. B Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

5. C Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

6. C Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusundaki "i'râb" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

7. A Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

8. D Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

9. E Yanıtınız yanlış ise "Ne İçersin?" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

10. E Yanıtınız yanlış ise "Bitişik Özne Zamirleri (Merfû Muttasıl Zamirler)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

4 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

خرجَتْ الطالباتُ من المدرسةِ وذَهَبْنَ إلى المكْتَبَةِ ودَرَسْنَ ساعةً .

Araştır 3

Örnek 1: ضَرَبَ عيسى موسى.

İsa, Musa'yı dövdü. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani İsa fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 2: أَكْرَمَ مرتضى مصطفى.

Murtaza, Mustafa'ya ikram etti. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani Murtaza fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 3: تَبِعَتْ منى ليلى.

Munâ, Leyla'yı takip etti. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani Munâ fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 4: أَخْبَرَتْ مصطفى ليلى.

Leyla, Mustafa'ya haber verdi. (Burada durum yukarıdaki örneklere benzemiyor. Dikkat edileceği üzere fâ'il ve mef'ûl cinsiyet bakımından birbirinden farklı. Fiil dişil yapıda olunca, fâ'ilin hangi kelime olduğu artık belli. Her ne kadar sonda kullanılmışsa da fâ'il Leyla'dır ve burada fâ'il ile mef'ûlun yer değiştirmesinde bir sakınca yoktur.)

Örnek 5: عَرَفَ منى عيسى.

İsa, Muna'yı tanıdı. (Burada da fark edileceği üzere fâ'il ve mef 'ûl cinsiyet bakımından birbirinden farklıdır. Fiil eril yapıda olunca, fâ'ilin eril kelime olduğu artık belli. Her ne kadar sonda kullanılmışsa da fâ'il İsa'dır ve burada fâ'il ile mef'ûlun yer değiştirmesinde bir sakınca yoktur.)

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

1. Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1.شَرِبَ المريضُ الدواءَ .
2.لَعِبَتْ الطفلةُ في الحديقةِ .
3.خَرَجَتْ المرضةُ من العيادةِ .
4.ذَهَبَ اللاعبُ إلى الملعبِ .
5.كَتَبَ المعلّمانِ الدّرسَ .
6.صَنَعَ المهندسون المشروعَ .
7.فَحَصَتْ الطبيبتان المَريضَ .
8.جَلَسَتْ الطالباتُ في الصّفِ .
9.دَرَسَتْ الكِتابَ البنتُ .
10.فَهِمَ الحَقيقةَ الحاكمُ .

Alıştırma 2

2. Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1. جلستْ الطالبتان في الحديقة و شَرِبَتا الشايَ والقَهْوة .
2. كَتَبَ الطلابُ الدّرس و خَرَجوا من الصّفِّ.
3. عَمِلَ العُمّالُ في المَصْنَعِ وطلبوا الأجرةَ.
4. نَظَرَ الرجلانِ إلى القائِمَةِ و دَفَعا الحِسابَ.
5. لَعِبَتْ البَناتُ في الحديقة و دَخَلْنَ إلى البيوتِ.
6. ذَهَبَ الولدان إلي المَلعبِ و لَعِبا الكُرَةَ .
7. خَرَجَتْ العامِلَةُ مِن المُسْتَشْفى و ذَهَبَتْ إلى بَيْتِها.
8. رَسَبَ الطالبُ في الامْتِحانِ و حَزِنَ.
9. رَجَعَ الأطْفالُ مِن الْحَديقَةِ و غَسَلوا أيْدِيَهُمْ.
10. نَزَلَ المهندسانِ من الحافِلَةِ و رَكِبَا القِطارَ.

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

3. Aşağıdaki cümlelerin öznelerini ikil ve çoğul yaparak yeniden yazınız.

عَرَفَ المُدَرِّسُ النتيجة في الصباحِ.

عَرَفَ المدرسَانِ النتيجة في الصباحِ.عَرَفَ المدرسُونَ النتيجة في الصباحِ.

شَرِبَتْ المُدَرِّسَةُ العَصيرَ في الظّهر.

شَرِبَتْ المدرستَانِ العَصيرَ في الظّهر. شَرِبَتْ المدرسَاتُ العَصيرَ في الظّهر.

Alıştırma 4

4. Aşağıdaki cümlelerin mefʿûllerini bularak altını çiziniz ve iʿrâbını yapınız.

1. غَسَلَ الرّجلُ السيّارةَ.

السيّارةَ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Adam arabayı yıkadı.)

2. تَشْرَبُ الأمُّ القَهْوَةَ.

القَهْوَةَ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Anne kahveyi içiyor.)

3. يَكْتُبُ التلميذُ الدّرسَ في الصّفِّ.

الدّرسَ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Erkek öğrenci dersi sınıfta yazıyor.)

4. طَرَقَ البابَ الصَديقانِ.

البابَ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha. (Burada mefʿûlün fâʿilden önce gelmiş olduğunu fark ettiniz! Cümlenin anlamı: İki arkadaş kapıyı çaldı –tıkladı-.)

5. فَحصَ المَريضَيْنِ طَبيبانِ.

المَريضَيْنِ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti “ي - ye”, çünkü ikil bir kelime (Burada da mefʿûlün fâʿilden önce gelmiş olduğunu fark ettiniz! Bu örnekte طَبيبانِ -iki doktor- kelimesi öznedir, zira merfû olarak kullanılmıştır, ref alâmeti ise “elif”tir, çünkü ikil bir kelimedir. Cümlenin anlamı: İki doktor, iki hastayı muayene etti.)

6. عَرَفَتْ الطالِباتِ المُعَلِّمَةُ.

الطالِباتِ : Mefʿûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul. (Bu cümlede de mefʿûlün fâʿilden önce kullanılmış olduğunu fark ettiniz! Özne neden (الطالِباتِ) değil de (المُعَلِّمَةُ)’dur? Çünkü (المُعَلِّمَةُ) merfûdur, dolayısıyla fâʿil odur. Cümlenin anlamı: Kadın öğretmen kız öğrencileri tanıdı.)

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

5. Aşağıdaki cümlelerin fâʿillerini belirtiniz.

1. تشْرَبون العَصير في الحَديقةِ. (Bitişik özne zamiri vâvu'l-cemâʿa)
2. طَبَخْنا الطَعامَ في المطْبَخ. (Bitişik özne zamiri na'l-fâʿilîn)
3. يرْكَبُ الحِصَانَ الطالِبُ. (الطالِبُ)
4. أَكَلْتُمْ اللَّحْمَ والحُمُّصَ. (Bitişik özne zamiri tâu'l-muteharrike)
5. تَفْحَصُ المَريضَ الطَّبيبَةُ. (الطَّبيبَةُ)
6. أَدْرُسُ في الصّفِّ. (Gizli zamir أنا)
7. رَسَمْتُ سيَّارَةً و بيْتًا. (Bitişik özne zamiri tâu'l-muteharrike)
8. تَنْظُرينَ إلى الصُّورة. (Bitişik özne zamiri yâu'l-muhâtaba)
9. رَكَضَتْ في المستشفى. (Gizli zamir هِيَ)
10. يَكْتُبْنَ الرِّسالَةَ في البيتِ. (Bitişik özne zamiri nûnu'n-nisve)
11. طَلَبَ القَهوَةَ مِنْ عَليّ. (Gizli zamir هُو)
12. فَتَحَ المُهَنْدسونَ مَكْتَبًا في القاهِرة. (المُهَنْدسونَ)